

**Sprawozdanie z działalności
Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej
w Kole
za rok 2018**

Koło, 8 maja 2019 r.

*Kto czyta żyje wielokrotnie.
Kto zaś z książkami obcować nie chce, na jeden żywot jest skazany.*

Józef Czechowicz

I. Status formalno-prawny biblioteki

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Kole jest samorządową instytucją kultury, wpisaną do rejestru instytucji kultury Nr 4011/01/04 z dnia 16.07.2004 r. prowadzonego przez Organizatora. Wszystkie swoje zadania realizuje w siedzibie głównej w Kole, ul. Kolejowa 19, w której znajdują się: czytelnia, wypożyczalnia dla młodzieży i dorosłych oraz Filia dla Dzieci. Poza siedzibą główną na terenie miasta funkcjonują 2 filie biblioteczne: Filia Nr 3, ul. Wojciechowskiego 30; Filia Nr 4, ul. Wyszyńskiego 14.

Kierunki rozwoju Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kole wyznaczają następujące cele strategiczne:

- Dostosowanie oferty bibliotecznej do potrzeb użytkowników:
- prowadzenie działalności kulturalnej dla szerokiej grupy odbiorców.
- Modernizacja pomieszczeń i zakup sprzętu bibliotecznego.
- Poprawa jakości zbiorów bibliotecznych w kierunku ich atrakcyjności i aktualności:
- dostosowanie struktury zakupów zbiorów do oczekiwań użytkowników,
- selekcja książek zniszczonych, zaczytanych i zdezaktualizowanych,
- zwiększenie nakładów na zakup nowości bibliotecznych.
- Informatyzacja procesów bibliotecznych:
- wdrażanie zintegrowanego systemu bibliotecznego SOWA,
- tworzenie katalogu komputerowego dla posiadanych zbiorów bibliotecznych.
- Działalność informacyjno-edukacyjna:
- zaspakajanie potrzeb informacyjnych i edukacyjnych społeczności lokalnej,
- zapewnienie bezpłatnego dostępu do sieci internetowej,
- prowadzenie działalności informacyjnej dotyczącej zbiorów własnych i innych,
- opracowywanie bibliografii regionalnej Koła i powiatu kolskiego.
- Działalność kulturalna:
- popularyzacja książki i czytelnictwa - organizacja: spotkań autorskich, konkursów, lekcji bibliotecznych, wystaw, prelekcji, akcji czytelniczych.

- Promocja biblioteki i czytelnictwa:
- promocja działalności w środowisku lokalnym, mediach i Internecie.

II. Struktura organizacyjna

Strukturę organizacyjną placówki - opracowaną zgodnie z potrzebami mieszkańców i najnowszymi kierunkami rozwoju branży - tworzą:

- Biblioteka główna - z wypożyczalnią i czytelnią - mieszcząca się w budynku dworca kolejowego. Zajmuje aktualnie 6 pomieszczeń o łącznej powierzchni 352 m². Biblioteka na podstawie umowy ponosi koszty związane z wynajmem i utrzymaniem pomieszczeń (energia elektryczna, woda, wywóz nieczystości, dozór budynku przez firmę ochraniarską),
- Filia dla Dzieci mieści się w budynku dworca kolejowego. Zajmuje pomieszczenie o powierzchni 77m². Ma osobne wejście.
- Filia Nr 3 zajmuje 2 pomieszczenia w budynku Spółdzielni Mieszkaniowej w Kole o powierzchni 53 m². Ponosi koszty wynajmu i utrzymania lokalu bibliotecznego (wywóz nieczystości),
- Filia Nr 4 zajmuje pomieszczenia - w budynku stanowiącym własność Kolskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego w Kole - o powierzchni 41,57 m². Ponosi koszty wynajmu i utrzymania budynku (energia elektryczna, woda, wywóz nieczystości).

Godziny otwarcia placówek bibliotecznych:

- Działy Udostępniania zbiorów: wypożyczalnia dla młodzieży i dorosłych, czytelnia, Filia dla Dzieci:

Poniedziałek	8.00 - 18.00
Wtorek	8.00 - 18.00
Środa	8.00 - 18.00
Czwartek	10.30 - 15.00
Piątek	8.00 - 18.00
Sobota	9.00 - 14.00

- Filia Nr 3:

Poniedziałek	10.30 - 18.00
Wtorek	10.30 - 18.00
Środa	10.30 - 18.00
Czwartek	10.30 - 15.00
Piątek	10.30 - 18.00

- Filia Nr 4

Poniedziałek	10.30 - 18.00
Wtorek	10.30 - 18.00
Środa	10.30 - 18.00

Czwartek	10.30 - 15.00
Piątek	10.30 - 18.00

Biblioteka główna pracuje na rzecz wszystkich placówek w zakresie: organizacyjnym, finansowym, administracyjnym, merytorycznym.

III. Kadra

PiMBP w Kole zatrudniała 13 pracowników: 11 bibliotekarzy, główną księgową, robotnika gospodarczego.

Kadra posiada wykształcenie:

- wyższe bibliotekarskie: 7 osób (2 osoby - studia podyplomowe),
- wyższe niebibliotekarskie: 2 osoby (1 osoba studia podyplomowe),
- średnie bibliotekarskie: 1 osoba,
- średnie ogólne: 1 osoba.

Średnia płaca brutto wynosiła w okresie sprawozdawczym: 3 544,00 PLN.

W okresie sprawozdawczym pracownicy uczestniczyli w 12 szkoleniach, spotkaniach, warsztatach, kursach zorganizowanych przez: Wojewódzką Bibliotekę Publiczną i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, Centrum Kształcenia Kadrowego w Ostrowie Wielkopolskim.

Tematy szkoleń:

- *Deskryptory, fasyty, encje - jak zrozumieć nowy model opracowania bibliograficznego*
- *RODO i inne zmiany w Ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r.*
- *Wielokulturowość i książki*
- *Latająca biblioteka pomysłów*
- *Biblioteka Pomysłów 2018: Region: biblioteka*
- *Jasnopis.pl*
- *Nowoczesne technologie*
- *Skorytelling w bibliotece*
- *O problemach związanych z okresem dorastania*
- *Biblioteka - przestrzeń dla rodziny małego dziecka*
- *Exel - kurs obsługi programu*
- *Składki na ZUS w 2018 r.*

IV. Budżet

	Dochody:	965 430,82
1.	Stan środków pieniężnych 01.01.2017 r.	738,97
2.	Dotacja podmiotowa w tym:	951 420,00
	• Urząd Miejski	850 000,00
	• Starostwo Powiatowe	101 420,00
3.	Dotacja celowa z Biblioteki Narodowej	11 895,00

4.	Dochody inne:	1 376,85
	• usługi ksero	620,25
	• za upomnienia	756,60

WYDATKI :

	Wydatki ogółem:	965 164,65
1.	Wynagrodzenie pracowników	611 280,88
	• wynagrodzenia osobowe: zasadnicze, funkcyjne, dodatki stażowe,	552 871,08
	• nagrody jubileuszowe	26 919,80
	• umowy zlecenia i o dzieło (autorskie, obsługa informatyczna)	31 490,00
2.	Składki na ubezpieczenie społeczne	92 316,87
3.	Składki na Fundusz Pracy	10 447,74
4.	Zakup materiałów i wyposażenia	37 252,39
	• nagrody konkursowe	1 679,75
	• materiały biurowe i biblioteczne (materiały do prac z dziećmi, akcydensy biblioteczne i finansowe)	2 221,52
	• środki czystości	1 398,54
	• artykuły spożywcze, kwiaty (zakupy związane ze spotkaniami, konkursami, imprezami okolicznościowymi)	1 843,32
	• inne zakupy (folia do okładania książek, oprogramowania, materiały eksploatacyjne do urządzeń technicznych, krzesła, drukarka, licencje programów komputerowych)	19 577,41
	• prenumerata prasy	10 531,85
5.	Zakup energii	22 525,30
	• energia elektryczna i woda	22 525,30
6.	Zakup usług pozostałych	133 861,51
	• usługi najmu i dzierżawy	80 914,59
	• usługi telekomunikacyjne i pocztowe, telekom	11 798,86
	• usługi monitoringu	799,54
	• ubezpieczenia majątkowe sprzętu i księgozbioru	920,91
	• inne usługi (wywóz śmieci, koszty usługi BHP, obsługa systemu SOKRATES, przegląd gaśnic, elektryczne, spotkania autorskie, dostęp do wersji książki elektronicznej IBUK Libra i Nasbi	39 427,61
7.	Podróże służbowe krajowe	1 854,42
8.	Inne opłaty i składki (opłaty bankowe)	1 668,70
9.	Zakup pomocy naukowych dydaktycznych i książek	34 767,77
10.	Inne świadczenia na rzecz pracowników:	
	• badania lekarskie, ekwiwalent, szkolenia	1 997,00
11.	Odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	17 192,07

PiMBP w Kole do 31.12.2018 r. zrealizowała wszystkie zaplanowane przedsięwzięcia finansowe. Zapewniła: bieżące funkcjonowanie placówki - wydatki na materiały niezbędne

do działalności oraz media; regularną wypłatę wynagrodzeń pracownikom biblioteki a także kosztów związanych z zatrudnieniem - świadczeń urlopowych, badań lekarskich, delegacji i szkoleń. Terminowo opłacała: składki ZUS, zaliczki na podatki odprowadzane do Urzędu Skarbowego. Uzupełniła księgozbiór i zakupiła prasę do czytelników.

V. Realizacja zadań w ramach zawartego Porozumienia

Zgodnie z Porozumieniem zawartym w 1999 r. pomiędzy Gminą Miejską Koło, a Zarządem Powiatu Kolskiego, PiMBP w Kole w okresie sprawozdawczym realizowała zadania biblioteki powiatowej. Na ich wykonanie w 2018 r. otrzymała dotację w kwocie 101 420,00 PLN. Jako jedyna biblioteka w powiecie kolskim tworzyła i opracowywała bibliografię regionalną dla Koła i powiatu. Poza korzystaniem z księgozbioru czytelnicy z terenu powiatu podejmowali także wiele innych aktywności: zasięgali informacji u bibliotekarzy, korzystali z Internetu, brali udział w spotkaniach organizowanych w bibliotece. W sieć powiatową wchodzi 10 bibliotek z terenu powiatu kolskiego wraz z filiami. Do zadań biblioteki należały:

- systematyczna współpraca z bibliotekami z terenu powiatu kolskiego,
- analiza działalności bibliotek w zakresie rozwoju czytelnictwa,
- inspirowanie działalności bibliotek na rzecz popularyzacji wiedzy o regionie,
- upowszechnianie czytelnictwa i promocja bibliotek w środowisku lokalnym,
- zapewnienie odpowiedniej kadry instruktorskiej,
- wsparcie merytoryczne i prawne bibliotek,
- stworzenie systemu szkoleń,
- pomoc w automatyzacji bibliotek,
- organizacja imprez kulturalno-oświatowych o charakterze powiatowym,
- udzielanie bibliotekom pomocy instrukcyjno-metodycznej i szkoleniowej,
- sprawowanie nadzoru merytorycznego w zakresie realizacji zadań przez gminne biblioteki publiczne.

W 2018 r. odbyto - do bibliotek publicznych powiatu - 13 wyjazdów instruktorskich, przeprowadzono 2 szkolenia: *Nowe zasady opracowania zbiorów, Kodowanie w bibliotece*.

Szkolenia, w których uczestniczyli bibliotekarze były nie tylko okazją do poszerzenia ich kompetencji, ale przede wszystkim pozwoliły na zaprezentowanie różnorodnej oferty kierowanej do użytkowników w każdym wieku, pokazały bibliotekę, jako przestrzeń działań twórczych i inspiracji.

VI. Zbiory

Informacje o potrzebach czytelników pozyskiwano obserwując rynek wydawniczy, zapowiedzi wydawnicze w Internecie i innych mediach, ale przede wszystkim poprzez analizę składanych przez czytelników dezyderatów.

W 2018 r. księgozbiór liczył 68 991 woluminów oraz 794 jednostki specjalne. Wskaźnik zakupu książek na 100 mieszkańców wyniósł 5,2 wol.

Aktualizacja zbiorów możliwa była dzięki dotacji samorządowej na zakup zbiorów oraz funduszom przyznawanym w ramach programu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego *Zakup nowości wydawniczych* w ramach programu operacyjnego *Literatura i czytelnictwo. Zakup nowości wydawniczych*. W 2018 r. pozyskano kwotę 11 895,00 PLN.

Kupowano wartościową literaturę współczesną, ze szczególnym uwzględnieniem wydawnictw nagrodzonych. Śledzono laureatów nagród literackich: *Nike*, *Paszportu Polityki*, *Książki Historycznej Roku* i innych. Kupiono książki nominowane do konkursu Książka Roku Polskiej Sekcji IBBY oraz książki polecane przez znawców literatury dziecięcej i młodzieżowej.

Zbiory sieci bibliotecznej (w wol.):

Biblioteka główna	-	40 776
Filia dla Dzieci	-	11 045
Filia nr 3	-	11 280
Filia nr 4	-	5 890

Struktura księgozbioru (w wol.):

Literatura piękna dla dorosłych	-	35 459	-	51,%
Literatura piękna dla dzieci i młodzieży	-	13 350	-	20,%
Literatura niebeletrystyczna	-	20 002	-	29,%
Czasopisma oprawne	-	180		

Struktura wpływów według sposobu nabycia:

zakup	-	1157 wol.	-	33 297,69 PLN
dary	-	1270 wol.	-	29 047,04 PLN

Liczba zakupionych książek ogółem:

ze środków organizatora	-	708 wol.	-	25 187,00 PLN
ze środków MKIDN	-	449 wol.	-	11 895,00 PLN

Placówka starała się wzbogacać księgozbiór korzystając z innych źródeł (dary od czytelników i instytucji). Przyjmowały je wszystkie agendy.

Zbiory biblioteczne poszerzają także egzemplarze przekazywane przez czytelników (za wydawnictwa zagubione lub zniszczone).

Podstawowym zadaniem biblioteki jest zaspakajanie potrzeb informacyjnych, edukacyjnych i samokształceniowych społeczności lokalnej. Dlatego placówka wiele uwagi poświęca zagadnieniom dot. wiedzy o własnym regionie. Gromadzi, opracowuje i udostępnia materiały biblioteczne oraz dokumentację jego dorobku kulturalnego, naukowego i gospodarczego. Pełni rolę ośrodka informacji biblioteczno-bibliograficznej, opracowuje i udostępnia bibliografię regionalną, a także redaguje inne materiały o charakterze regionalnym. W ramach tych zadań prowadzi działalność wydawniczą oraz dba o promocję publikacji tematycznie dot. regionu. Od 1973 r. prowadzi katalog, który obejmuje opisy gromadzonych dżs (dokumentów życia społecznego), które są niezwykle wartościowymi materiałami, zawierającymi unikatowe informacje. Możemy traktować je jako niezastąpione źródło do odtwarzania nastrojów społecznych, historii wielu instytucji, czy organizacji, a nawet losów poszczególnych osób. Znajdują się wśród nich m.in.: afisze, ulotki, plakaty, druki reklamowe, zaproszenia, programy wyborcze, katalogi, fotografie. W roku 2018 zbiór dżs powiększono o 189 jednostek i liczy obecnie 2 392 dokumenty.

W zbiorach biblioteki głównej znajduje się dział Książki Dawnej, w skład którego wchodzi egzemplarze pochodzące z XIX i XX wieku. Książki cechuje różnorodna tematyka: jest wśród nich literatura piękna - dzieła Henryka Sienkiewicza, Stanisława Przybyszewskiego, Józefa Ignacego Kraszewskiego, czy Władysława Reymonta, ale także: encyklopedie, leksykony, słowniki oraz wydawnictwa popularnonaukowe. Najstarsze egzemplarze pochodzą z XIX w. Można wśród nich wyróżnić cztery wydawnictwa:

- *Nowy dykjonarz jeografii powszechny, dawney i terażniejszey stawiający obraz jeograficzny, historyczny, polityczny i statystyczny kuli ziemskiej, w jej rozmaitych epokach aż do czasów naszych; ułożony podług podań naydoskonalszych jeografów w starożytności i terażniejszych; porawiony za pomocą wielkiej liczby dzieł tego rodzaju, tudzież powiększony kilkaset artykułów tyczących się jeografii polskiej, wydany we Wrocławiu przez Wilhelma Bogumiła Korna w 1813 r.,*
- *Izys Polska Izys Polska czyli Dziennik Umiejętności, Wynalazków, Kunsztów i Rękodzieł, Poświęcony Krajowemu Przemysłowi, Tudzież Potrzebie Wiejskiego i Miejskiego Gospodarstwa, Lelowskiego, wydany w latach 1820-1828),*
- *Słownik łacińsko-polski, wydany w 1941 r.,*
- *Golfred albo Jaruzalem wyzwolona, Torquato Tasso z 1856 r.*

Ze względu na szczególną wartość i unikatowość, dział Książki Dawnej udostępniany jest na miejscu.

Systematycznie gromadzono audiobooki, czyli książki czytane przez lektora, które z wydania papierowego zostały przekształcone w wersję dźwiękową. W bibliotece znaleźć można audiobooki w postaci płyt kompaktowych do odtwarzania w każdym nośniku. Możemy ich słuchać z komputera, odtwarzacza samochodowego lub wieży Hi-Fi. Audiobook pozwala jednocześnie "czytać" i prowadzić samochód, wykonywać niezbędne, codzienne czynności jak sprzątanie, prasowanie czy gotowanie. Obecnie zbiory liczą 505 jednostek inwentarzowych, które wypożyczano 445 razy.

W ciągu roku wycofano z zasobów - w wyniku selekcji - 1 249 wol. na kwotę 5 024,91 PLN. Były to książki zniszczone, zacytane, niezwrócone przez czytelników oraz zdezaktualizowane. Selekcja książek jest zadaniem niezmiernie ważnym w procesie uaktualniania księgozbiorów i musi być przeprowadzana systematycznie.

VII. Udostępnianie

W 2018 r. liczba czytelników aktywnie wypożyczających zbiory wyniosła 4 368. Wskaźnik zasięgu czytelnictwa wyniósł 20 na 100 mieszkańców. Ogółem zanotowano 35 402 odwiedzin.

Struktura czytelników według wieku:

do 5 lat	-	74
6-12 lat	-	586
13-15 lat	-	279
16-19 lat	-	384
20-24 lata	-	449
25-44 lata	-	1 188

45-60 lat	-	727
powyżej 60 lat	-	681

Struktura czytelników według zajęcia:

osoby uczące się	-	1 762
osoby pracujące	-	1 435
pozostali	-	1 171

W 2018 r. zarejestrowani w placówce czytelnicy wypożyczyli 63 486 wol. Wskaźnik wypożyczeń na 100 mieszkańców wyniósł 311 jednostek inwentarzowych.

Struktura wypożyczonego księgozbioru:

literatura piękna dla dorosłych	-	41 482 - 65,3 %
literatura piękna dla dzieci	-	11 766 - 18,5 %
literatura niebeletrystyczna	-	10 238 - 16,2 %

W ramach wypożyczeń międzybibliotecznych udostępniono czytelnikom 7 książek. Celem tego rodzaju usługi jest sprowadzenie materiałów bibliotecznych, niedostępnych w zbiorach PiMBP w Kole, z innych bibliotek w kraju, a tym samym zapewnienie czytelnikom szybkiego dostępu do poszukiwanej literatury.

VIII. Udostępnianie prezencyjne

Odbywa się na miejscu, w czytelni. Użytkownik może skorzystać z bogatej oferty encyklopedii ogólnych i specjalnych, słowników językowych i tematycznych, różnego rodzaju leksykonów i informatorów, monografii, albumów, słowników językowych itp. W 2018 r. czytelnię biblioteki głównej oraz kąciki czytelnicze filii odwiedziły ogółem 3 183 osoby, które skorzystały z 786 wol. Udzielono 269 informacji: rzeczowych, bibliotecznych, bibliograficznych, regionalnych.

Prasa

Biblioteka dysponuje ciekawą i bogatą ofertą czasopism bieżących pochodzących z prenumeraty. Aktualnie czytelnicy mają do dyspozycji 44 tytuły czasopism bieżących, które udostępniane są na miejscu. Znaleźć można wśród nich zarówno popularne dzienniki: *Gazetę Polską, Gazetę Prawną, Gazetę Wyborczą, Fakt, Nasz Dziennik, Rzeczpospolitą, Super Express*, czasopisma: *Charaktery, Do Rzeczy, Forum, Idziemy, Kino, Newsweek, Politykę, Przegląd Wielkopolski, Sieć, Wiedzę i Życie, Wprost*, branżowe: *Bibliotekę Publiczną, Bibliotekarza, Guliwera, Nowe Książki, Poradnik Bibliotekarza*, służące rozrywce: *Kobietę i Życie, Panią Domu, Przyjaciółkę, Zwierciadło* oraz czasopisma dla dzieci i młodzieży: *Bravo, Kumpela, Świerszczyk, Twist, Ryms, Kosmos, Victora Gimnazjalistę, Victora Juniora*. W zbiorach czytelni nie brak też czasopism i gazet archiwalnych, a wśród nich regionalnych (przed- i powojennych): *Przeglądu Kolskiego i Przeglądu Konińskiego*.

Dzieci i młodzież korzystają z 8 tytułów.

Ogółem udostępniono 3 897 czasopism.

IX. Komputeryzacja

Biblioteka posiada wyposażoną w 16 komputerów i dostęp do Internetu czytelnię komputerową. Każda filia posiada co najmniej dwa stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu oraz niezbędny sprzęt peryferyjny. W systemie SOWA 2/MARC 21 tworzona jest bibliografia Koła i powiatu kolskiego. W roku sprawozdawczym z parku komputerowego skorzystało 4 129 użytkowników.

Biblioteka kolska prowadzi komputerową obsługę czytelników we wszystkich placówkach bibliotecznych i uzupełnia zawartość bazy danych o wszystkie zbiory. Katalog internetowy ułatwia korzystanie z podstawowych usług. Użytkownicy mogą sprawdzić dostępność książki, zamawiać ją i rezerwować, jak również kontrolować swoje konta biblioteczne. Dzięki temu wzrosła jakość świadczonych usług, usprawniono pracę i przekaz informacji o księgozbiorze.

Placówka należy do ogólnopolskiego portalu e-usług bibliotecznych - w.bibliotece.pl. Portal dedykowany jest wszystkim czytelnikom zainteresowanym wymianą informacji na temat książek, regionalistów, dokumentów multimedialnych i innych zbiorów gromadzonych w bibliotekach publicznych. Podstawą całości jest ogólnopolski katalog centralny.

Przykładami nowoczesnych usług bibliotecznych świadczonych przez księżnicę są: bezpłatny dostęp do publikacji elektronicznych za pośrednictwem platformy IBUK Libra w ramach Konsorcjum Wielkopolskich Bibliotek; dostęp do platformy NASBI - internetowej wypożyczalni specjalistycznych e-booków, oraz możliwość skorzystania z Academica - Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych, która pozwala na dostęp do ponad pół miliona pełnotekstowych publikacji należących do zbiorów Biblioteki Narodowej, mających postać cyfrową: monografii, podręczników, skryptów, artykułów oraz całych numerów czasopism. Academica jest bezpłatna - nie przewiduje wnoszenia jakichkolwiek opłat zarówno dla biblioteki partnerskiej jak i jej czytelników.

Ponadto biblioteka bierze udział w projekcie *Wolne Lektury* (wolnelektury.pl) prowadzonym przez fundację Nowoczesna Polska. Jest to portal internetowy, na którym umieszczone są teksty lektur szkolnych należących do domeny publicznej, czyli poza rygorami prawa autorskiego. Lektury - opracowane i opatrzone komentarzem - dostępne są w Internecie w kilku formatach do wyboru - można je za darmo i zgodnie z prawem przeglądać on-line oraz ściągnąć na twardy dysk komputera.

Biblioteka brała udział w projekcie *Kultura Na Widoku* realizowanym przez Fundację Legalna Kultura. Na instalacjach *Kultury...* znaleźć można było ponad 900 utworów w wersji cyfrowej. Posiadacze smartfonów, tabletów i użytkownicy Internetu na terenie całego kraju mieli szansę poznać bogactwo legalnych źródeł w sieci oraz w prosty sposób pobrać interesujące ich utwory (filmy, muzykę, książkę, gry i archiwalia).

X. Działalność kulturalna

W 2018 r. placówki biblioteczne na terenie Koła pracowały w oparciu o roczne plany pracy oraz plany cząstkowe np. plan zajęć na okres ferii zimowych, wakacji letnich i *Tygodnia Bibliotek*. Włączyły swoją działalność w życie społeczne miasta, będąc organizatorami wielu imprez o charakterze kulturalno-edukacyjnym skierowanych zarówno do dorosłych, jak i do dzieci i młodzieży. Realizowane działania powstawały we współpracy ze szkołami,

przedszkolami, stowarzyszeniami i organizacjami społecznymi. Placówka szczególną uwagę zwracała na inicjatywy ogólnopolskie, które zawsze są bardziej widoczne, a uczestnicy mogą się utożsamiać z działaniem znanym w całym kraju. Biblioteka brała aktywny udział w ogólnopolskich akcjach i programach: *Światowym Dniu Książki* (23 kwietnia), *Tygodniu Bibliotek* (8-15 maja), *Tygodniu Czytania Dzieciom* (1-8 czerwca), *Narodowym Czytaniu* (pierwsza sobota września), kampanii „Cała Polska czyta dzieciom”.

Obok stałych zajęć - kameralnego czytania bajek, zajęć plastycznych, prezentacji multimedialnych, rywalizacji konkursowych - organizowano spotkania autorskie z pisarzami i ciekawymi ludźmi. Organizowano też lekcje z zakresu przysposobienia bibliotecznego oraz o regionie.

Łącznie zorganizowano (bądź współzorganizowano) 282 form pracy, w których udział wzięło 4 581 uczestników.

Największą popularnością cieszyły się spotkania autorskie. Gościliśmy: Piotra Gołdyna, Grzegorza Gołębiowskiego, Wojciecha Jagielskiego, Dariusza Marka Szrednickiego, Jakuba Małeckiego, Jakuba Żulczyka, Andrzeja Sochaja, Łukasza Orbitowskiego, Zbigniewa Kołbę, Justynę Bednarek, Grzegorza Kasdepke, Marcina Pałasa, Renatę Piątkowską, Annę Łacinę. W spotkaniach udział wzięło 525 osób. Możliwość spotkania z pisarzami o uznanym w skali kraju dorobku literackim powoduje, że użytkownicy chętnie sięgają po książki zapraszanych twórców.

Promocji czytelnictwa służyły działania *Dyskusyjnego Klubu Książki*, który istnieje w placówce od 2010 r. oraz młodzieżowego *Dyskusyjnego Klubu Książki*, który rozpoczął swoją działalność w kwietniu 2015 r. (DKK to projekt Instytutu Książki i biblioteki wojewódzkiej, adresowany do czytelników korzystających z bibliotek publicznych). Dzięki klubom biblioteka jest bliżej czytelnika - może sprawniej i szybciej rozpoznawać jego potrzeby. DKK zmieniły sposób postrzegania dyskusji o książce, ponadto są świetną formą aktywizowania lokalnej społeczności. Łącznie odbyło się 15 spotkań przy udziale 83 dyskutantów. Wśród omawianych książek znalazły się: S. Chwina „Dolina Miłości”, I. Wiśniewskiej „Hen”, M. Toussaint „Historia stroju”, Z. Szczerka „Tatuaż z tryzubem”, Ł. Orbitowskiego „Inna dusza”, M. Halber „Najgorszy człowiek na świecie”, L. Moriarty „Przyzwoitka”, A. Kuźniak „Papusza”, R. Ligockiej „Droga Romo”, J.K. Rowling „Harry Potter i Księżę Półkrwi”, W. Meg „Pod kloszem”, K. Ryrych „Król”, E. Cherezińskiej „Niewidzialna korona”, K.B. Mischczuk „Szeptucha”, J.P. Didierlaurena „Lektor z pociągu 6.27”.

Przy księżnicy działa także *Koło Przyjaciół Biblioteki*, które skupia osoby żywo zainteresowane życiem kulturalnym placówki. W 2018 r. w spotkaniach uczestniczyły 92 osoby.

Biblioteka kontynuuje współpracę z Klubem Seniora *Trzecia Zmiana poprzez* cykl kursów komputerowych *Komputer dla seniorów*. VII edycja rozpoczęła się 15 października 2018 r. i trwała do 8 kwietnia 2019 r. W kursie wzięło udział 30 osób (utworzono dwie grupy: dla osób początkujących i zaawansowanych).

W 2012 r. Prezydent RP zainicjował *Narodowe Czytanie*, akcję publicznego czytania największych polskich dzieł literackich. Czytanie zostało nazwane „narodowym”, aby podkreślić jego powszechny i egalitarny charakter. Podstawowym celem przedsięwzięcia jest popularyzacja czytelnictwa, zwrócenie uwagi na potrzebę dbałości o polszczyznę oraz

wzmocnienie poczucia wspólnej tożsamości. W 2018 r. biblioteka włączyła się - wspólnie z: Zespołem Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych w Kole, Zespołem Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego w Kościelcu - w *Narodowe Czytanie* już po raz siódmy. Lekturą zostało „Przedwiośnie” Stefana Żeromskiego. W programie wydarzenia - nad którym patronat honorowy objęli: Burmistrz Miasta Koła oraz Starosta Kolski - znalazło się: wspólne czytanie „Przedwiośnia”; składanie pamiątkowego stempla na przyniesionym egzemplarzu powieści; wystawa książek oraz historyczna „Historia w Przedwiośniu”, ukazująca konflikt polsko-bolszewicki; występ taneczny uczniów ZSRCKU w Kościelcu (taniec „Flaga”), atrakcje dla dzieci i dorosłych (malowanie szklanych domów na folii oraz konkurs wiedzy o „Przedwiośniu”).

Braliśmy udział w:

- II Ogólnopolskim czytaniu *Jeźycjady*, akcji Wydawnictwa Akapit Press, objętej patronatem *Fundacji ABC XXI «Cała Polska czyta dzieciom»*, Radia Poznań oraz czasopisma „Guliwer”. Od marca biblioteki, księgarnie, szkoły i ośrodki kultury w całej Polsce miały okazję na chwilę zamienić się w Jeżyce. W naszej bibliotece miłośnicy serii, towarzyszący, losom Borejków od lat, jak i nowi przyjaciele *Jeźycjady*, podczas głośnego czytania „Kłamczuchy” oraz pokazu multimedialnego poświęconego Małgorzacie Musierowicz i jej książkom, zagościli na Roosevelta 5. Dzieci zilustrowały głównych bohaterów przedstawionych we fragmencie czytanej powieści, a także wzięły udział w przyspieszonym kursie pisania. Stworzyły niesamowicie ciekawe opowieści, w które zostały wplecione niektóre z tytułów serii o Jeźycach.
- Akcji *Mała książka - wielki człowiek* Instytutu Książki, która miała zachęcić rodziców do częstego odwiedzania bibliotek i codziennego, rodzinnego czytania. Każdy trzylatek, który przyszedł do naszej biblioteki otrzymał w prezencie Wyprawkę Czytelniczą, a w niej książkę „Pierwsze wiersze dla...”, czyli zbiór wierszy dla dzieci autorstwa wybitnych polskich poetów, pięknie zilustrowany przez Ewę Kozyrę-Pawlak i Pawła Pawlaka, broszurę dla rodziców „Książką połączeni, czyli o roli czytania w życiu dziecka”, która przypomina o korzyściach wynikających z czytania, oraz *Kartę Małego Czytelnika* do zbierania naklejek. Za każdą wizytę w bibliotece, zakończoną wypożyczeniem minimum jednej książki z księgozbioru dziecięcego, mały czytelnik otrzymywał naklejkę, a po zebraniu dziesięciu, był uhonorowany imiennym dyplomem potwierdzającym jego czytelnicze zainteresowania. Wyprawki Czytelnicze czekały na trzylatków w 3 tysiącach bibliotek publicznych w całej Polsce. Od początku trwania akcji Filia dla Dzieci rozdała 48 wyprawek. Mamy nadzieję, że ich liczba będzie stale rosła, a dzieci i rodzice staną się stałymi bywalcami biblioteki.
- Akcji „Mirabelka - kiełkująca historia w 100licy” zorganizowanej w ramach oficjalnych obchodów 100-lecia Niepodległości. Akcja polegała na organizacji w bibliotekach w całej Polsce warsztatów na podstawie książki „Mirabelka” Cezarego Harasimowicza. Celami akcji były: promocja czytelnictwa, rozbudzanie zainteresowania historią Polski, zwiększenie świadomości na temat wydarzeń związanych z wojną, włączenie społeczności do świętowania 100-lecia Niepodległości, organizacja warsztatów. Organizatorem akcji była Barbara Maria Morawiec, red. nac. serwisu www.lustrobiblioteki.pl, natomiast współorganizatorem - Wydawnictwo Zielona Sowa. Podczas przeprowadzonych przez naszą placówkę warsztatów tworzyliśmy z dziećmi drzewo pamięci, czytaliśmy fragmenty „Mirabelki”, rozmawialiśmy o ważnych historycznych faktach (m.in. o getcie) i postaciach (m.in. Irenie Sendlerowej).

Przeprowadziliśmy bezpłatny warsztat *Diagnostuj, projektuj, współdziałaj*, zorganizowany z inicjatywy Centrum Praktyk Edukacyjnych. Zajęcia prowadzili praktycy i metodycy CPE. Gościliśmy: koordynatora - Jakuba Walczyka i prowadzącą warsztat - Martę Kosińską, badaczkę, kulturoznawczynię, członkinię zespołu CPE, ambasadorkę EPAL Polska - uczenie się dorosłych w zakresie edukacji kulturowej dorosłych. Podczas spotkania - nauczyciele, kadra pedagogiczna placówek wychowawczych i oświatowych, pracownicy instytucji kultury, klubów - dowiedzieli się, jak prowadzić diagnozę społeczności lokalnej i jak dotrzeć do potrzeb jej mieszkańców; dokonali refleksji i analizy dotyczącej potrzeb swojej społeczności (miejsca pracy, zamieszkania); poznali: założenia i kryteria konkursu *Współdziałanie w kulturze*, potencjalnych partnerów do swojego projektu i przyczynili się do budowania sieci współpracy; wymienili się doświadczeniami w zakresie działań w edukacji kulturowej.

Zorganizowaliśmy:

- mecz piłkarski pomiędzy Reprezentacją Pisarzy Polskich prowadzoną przez Andrzeja Grajewskiego, a drużyną Czytelników Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kole. Współorganizatorem meczu był - Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Kole. Mecz zakończył się wynikiem 8:7 dla drużyny Pisarzy. Kapitanami drużyn byli - Zbigniew Masternak (goście) i Radosław Leśniewicz (gospodarze),
- *Terenową Grę Miejską „W Koło-Niepodległej”* wpisaną w obchody 100. rocznicy odzyskania niepodległości. Autorem gry był Dariusz Rekosz, pisarz i animator kultury. Patronat honorowy objęli: Zastępca Burmistrza Miasta Koła i Starosta Kolski. W organizację przedsięwzięcia włączyły się Stowarzyszenia: Klub Seniora „Trzecia Zmiana”, Kolscy Patrioci, Kolanie, Młodzieżowy Klub Sportowy „Brdów”, Stowarzyszenie Przyjaciół Miasta Koła n/Wartą oraz Komenda Powiatowa Policji i Państwowa Straż Pożarna,
- *Koncert Kuby Michalskiego* w Miejskim Domu Kultury był połączeniem piosenek genialnego barda Jacka Kaczmarskiego o tematyce historycznej i kompozycji Kuby Michalskiego do wierszy wielkich poetów polskich (m.in. Kochanowskiego, Mickiewicza, Norwida, Asnyka i Herberta). Całość stworzyła poetycko-muzyczną opowieść o historii Polski - od potężnego królestwa Jagiellonów, poprzez czas rozbiorów, odzyskanie niepodległości w roku 1918, wojnę, aż do czasów współczesnych. Frazy tej opowieści opatrzone były krótkim komentarzem historycznym,
- *Warsztaty kreatywnego pisania* prowadzone przez Michała Larka. Uczestnicy warsztatów - uczniowie Zespołu Szkół Rolniczego Centrum Kształcenia Ustawicznego w Kościelcu - omówili najważniejsze elementy opowieści, dowiedzieli się jak tworzyć historie, które zaintrygują odbiorców, jak umiejętnie podtrzymać ich uwagę i że dramaturgia to klucz do sukcesu. Na zakończenie zajęć, w grupach, przedstawili własne pomysły projektując angażującą historię,
- *II Dyktando ortograficzne dla młodzieży i dorosłych*. Konkurs miał na celu popularyzację zasad poprawnej polszczyzny wśród mieszkańców Koła i powiatu kolskiego, rozwijanie zainteresowań kulturą języka polskiego, kształcenie nawyku prawidłowego stosowania podstawowych zasad ortograficznych, ale przede wszystkim miał być formą zabawy z ortografią. Dyktando upamiętniło 100. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości.

Dostarczaliśmy - raz w miesiącu - książki czytelnikom z Domu Pomocy Społecznej w Kole (ul. Poniatowskiego 21), którzy mają problem z przyjściem do biblioteki, nie mogą dźwigać książek, są w podeszłym wieku lub niepełnosprawni, wymagają stałej opieki.

Animacja czytelnictwa dziecięcego

Biblioteka nie zapomina o najmłodszych czytelnikach. Oprócz tradycyjnych zajęć w czasie ferii i wakacji oraz wycieczek i lekcji bibliotecznych, organizujemy dla najmłodszych wiele innych ciekawych zajęć. Są to:

- Spotkania o charakterze biblioterapeutycznym. Zajęcia wykorzystują wyselekcjonowane materiały czytelnicze, pomagają w rozwiązywaniu problemów osobistych. Ponadto służą nawiązywaniu już od najmłodszych lat więzi i kontaktu małego dziecka z książką oraz miejscem jakim jest biblioteka. W programie znajdują się: głośne czytanie; zabawy: ruchowe, integracyjne i edukacyjne; zajęcia plastyczne (uczestniczyło 179 osób),
- Akademia Plastyki - zajęcia w każdy poniedziałek, dla najmłodszych dzieci (5-7 letnich), które uwielbiają prace manualne (udział wzięło 139 osób),
- konkursy plastyczne i czytelnicze. W omawianym okresie zorganizowano 12, m.in.: plastyczne: „Pan Perrault”, „Sprawiedliwa wśród Narodów Świata”, „Wielkie małe kobiety”, „Wytłaczanki”, „Cztery zwykłe miski”, „Warta”, „Nisse”, fotograficzny - „Do twarzy mi z książką”; cykliczne - powiatowe: czytelniczy - „Mistrz Pięknego Czytania Powiatu Kolskiego 2018”, plastyczne: „A to Polska właśnie”, „Poradnik o oszczędzaniu” (wspólnie z klubami: Popołudniowym Książkolubów i Przyrodnika przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Kole); ogólnokrajowe (wspólnie z SOSW w Kole): plastyczny i literacki: „Gdybym był Mikołajem, to...” (skierowany do uczniów szkół podstawowych i gimnazjów), „Moja opowieść o Świętym Mikołaju” (adresowany do osób dorosłych) (udział wzięło 911 osób),
- 23 kwietnia - Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich Filia dla Dzieci obchodziła w towarzystwie dzieci w wieku przedszkolnym. Maluchom czytali: Sławomira Królak - bibliotekarka, Szymon Czerwiński - Koordynator ds. Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Kole, Jacek Nowaczyk - Naczelnik Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Kole. W repertuarze znalazły się: „Lokomotywa” Juliana Tuwima, „Kaczka Dziwaczka” Jana Brzechwy, fragmenty: „Zuzi” Maliny Prześlugi i „Lolka” Adama Wajraka (udział wzięło 20 osób),
- warsztaty z folklorem i Marianną Oklejak, rysowniczką, ilustratorką. Zajęcia „Stemplowanki!” oparte o książkę „Cuda wianki. Polski folklor dla młodszych i starszych” wywołały furorę, a sama książka zyskała wiernych i zachwyconych czytelników. Podczas dwugodzinnego spotkania - dzieci poznały książkę, krótko porozmawiały z gościem o folklorze - czym jest, z czym się kojarzy? Poznały drukowane tkaniny tarnogrodzkie, i co zrobić, żeby osiągnąć podobny efekt? Tworzyły własne stemple i szablony (przy okazji dotykając tematu wycinanek) (udział wzięło 26 osób),
- gościliśmy Teatr Tak. Pierwszy spektakl - pełen słońca i pozytywnych wibracji - o przygodach rudowłosej Pipi, która zabiera dzieci w podróż do swojego świata, obejrzały dzieci z Przedszkola Miejskiego nr 1 w Kole, drugi (w Czytelnicy PiMBP) - o Smoku Smokowskim, niestrasznym zwierzaku, choć strasznym niejadku, którego rozgniewana mama wysyła w podróż po świecie. Teatr TAK działa od 2011 r. i jest

teatrem bez sceny, jego logistyczne centrum znajduje się w Radomiu. W przedstawienia teatralne wplata język angielski i muzykę. Operuje przemyślanymi i niebanalnymi kostiumami. Przedstawienia TAK są interaktywne. Aktorzy nie grają ze sobą i dla siebie, lecz z dziećmi i dla dzieci. Pozwalają im całkiem dobrowolnie wejść do bajkowego świata i reżyserować go (oczywiście pod kontrolą). Spektakle mają walory terapeutyczne i edukacyjne (udział wzięło 85 osób),

- *Noc Bibliotek* to ogólnopolska wieczorno-nocna akcja w niekonwencjonalny sposób promująca czytanie i biblioteki jako najbardziej otwarte i dostępne instytucje kultury z ofertą dla osób w każdym wieku, z których zasobów warto korzystać. IV wydanie akcji odbyło się w sobotę 9 czerwca pod hasłem „RzeczpospoCzyta”. Filia dla Dzieci, która zgłosiła swój akces, zaproponowała siedemnaściorgu (6-8-letnim) czytelnikom: głośne czytanie książki Maurice Sendaka „Tam gdzie, żyją dzikie stwory”, około-tematyczne zabawy plastyczne, gry czytelnicze oraz ruchowe zajęcia z wykorzystaniem chusty Klanzy, przerwę na pizzę, seans filmowy oraz krótki, trwający dwie godziny sen. Z maluchami, które wkroczyły w progi biblioteki o g. 20:00 rozstaliśmy się o 6:00 (udział wzięło 20 osób),
- cykliczne spotkania na niwie ekologii przygotowane przez Jacka Nowaczyka, naczelnika Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Kolskiego. Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 5 w Kole, wysłuchali prelekcji połączonej z pokazem multimedialnym, poruszającej gorący temat wpływu jakości powietrza na nasze zdrowie (udział wzięło 45 osób),
- spotkania Klubu Miłośników Książek - od września ruszył cykl spotkań, których uczestnikami są uczniowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Kole (udział wzięły 32 osoby).

W Filii dla Dzieci, maluchy mają do dyspozycji salę zabaw, w której czas wolny mogą spędzać wspólnie z rodzicami. W pomieszczeniu jest kolorowy dywan, poduszki i pufy. Są też klocki, zabawki edukacyjne, układanki, pluszaki oraz Xbox (konsola gier wideo).

Formy animacyjno-edukacyjne jakie proponuje PiMBP w Kole są atrakcyjne i odpowiadają młodemu czytelnikowi. Świadczą o tym: zainteresowanie poszczególnymi wydarzeniami, zapisy do biblioteki, opinie rodziców i nauczycieli.

XI. ROCZNIK KOLSKI

W marcu, w Miejskim Domu Kultury w Kole, odbyła się promocja wydawanego wspólnie przez: Powiatową i Miejską Bibliotekę Publiczną, Miejski Dom Kultury, Muzeum Techniki Ceramicznych i Stowarzyszenie Przyjaciół Miasta Koła nad Wartą dziesiątego, jubileuszowego numeru „Rocznika Kolskiego”. Uroczystość zgromadziła autorów artykułów, mecenasów kultury, przedstawicieli samorządu i wielu instytucji. Nie zabrakło też wiernych czytelników ceniących tę ważną pozycję regionalną.

Podczas uroczystości, Mecenasom, którzy wspierali „Rocznik...” od pierwszego numeru, wręczono statuetki autorstwa Arkadiusza Gołębiowskiego „Mecenas Rocznika Kolskiego 2007-2018”. Pamiątkowe dyplomy otrzymali autorzy, którzy najczęściej zamieszczali swoje teksty w publikacji. Dyplomem pamiątkowym oraz nowym egzemplarzem „Rocznika Kolskiego” obdarowano wszystkich Mecenasów nr 10 periodyku.

Uroczystość uatrakcyjnił koncert Big Bandu Państwowej Szkoły Muzycznej pod dykcją Grzegorza Kołodziejczaka oraz minirecital Izabeli Rybnik, która prowadziła jubileuszowe spotkanie.

XII. PROMOCJA

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Kole prowadzi szeroką akcję promocyjną. Najważniejszym źródłem informacji o działalności jest strona internetowa biblioteki i Facebook. Witryna jest poddawana ciągłym modyfikacjom, dostosowanym do zmieniających się możliwości technicznych i oczekiwań czytelników. Strona www jest również przewodnikiem po zbiorach i usługach biblioteki. Informacje są przekazywane do prasy oraz na portale informacyjne.

XIII. WSPÓŁPRACA

Działalność kulturalna nie miałaby miejsca bez współpracy z innymi instytucjami lokalnymi - wspólnie wypełniamy kulturalną mapę regionu. Bibliotekę w Kole cechuje otwartość - wśród jej partnerów znajdują się przedszkola, szkoły wszystkich typów oraz instytucje kultury. Ponadto PiMBP realizuje systematycznie działania we współpracy m.in. ze: Stowarzyszeniem Przyjaciół Miasta Koła nad Wartą, Wielkopolskim Towarzystwem Kulturalnym w Poznaniu, Klubem *Trzecia Zmiana*, odpowiadając na ich oczekiwania i potrzeby.

Szeroka działalność biblioteki możliwa jest dzięki dobrej współpracy pomiędzy biblioteką a władzami samorządowymi.

Książnica kolska w swojej pracy łączy tradycje bibliotekarskie ze współczesnymi technologiami informacyjnymi. Wspiera czytelników w upowszechnianiu wiedzy, oferując im bogaty księgozbiór, czasopisma, audiobooki oraz sieć komputerową i bazy danych. Proponuje aktywne czytelnictwo skupione wokół książek i wydarzeń kulturalnych, stale poszerzając swoją ofertę usług.